VILNIUS SVEIKIAU

ANAFILAKSINIS ŠOKAS: KAIP TINKAMAI REAGUOTI?

VILNIUS 2026 M.

Lek. Gustė Burneckytė

TURINYS

01 Pasikeitimus ugdymo įstaigose

02 Epinefriną – pagrindinį vaistą anafilaksijos atveju

03 Anafilaksiją ir jos požymius

04 Reagavimą įtarus anafilaksiją

05 Epinefrino autoinjektorių ir jo naudojimą

06 Epinefrino laikymą, priežiūrą ir apskaitą

PASIKEITIMAI ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE NUO 2026 METŲ RUGSĖJO 1 DIENOS

- **150 µg (0,15 mg)** – vaikams, sveriantiems iki 30 kg.
- **300 µg (0,3 mg)** – vaikams, sveriantiems daugiau kaip 30 kg, ir suaugusiesiems.

Jeigu tame pačiame pastate yra keli pirmosios pagalbos rinkiniai, pakanka, kad epinefrinas būtų **bent viename iš jų**, tačiau toks rinkinys turi būti **aiškiai pažymėtas**.

Jeigu įstaiga vykdo tik ikimokyklinį ar priešmokyklinį ugdymą, pakanka turėti **150 µg autoinjektorių.**

EPINEFRINAS – PAGRINDINIS VAISTAS

Epinefrinas, arba adrenalinas, yra pagrindinis vaistas, naudojamas anafilaksijos metu.

Vaisto poveikis organizmui

- Sutraukia išsiplėtusias kraujagysles ir padeda **pakelti kraujospūdį.**
- **Mažina tinimą** ir atpalaiduoja susiaurėjusius **kvėpavimo takus.**

Epinefrinas dažniausiai naudojamas **autoinjektoriaus forma**, todėl jį gali panaudoti ir medicininio išsilavinimo neturintis žmogus.

KAS YRA ANAFILAKSIJA?

Anafilaksija – tai gyvybei grėsminga, ūmiai besivystanti alerginė reakcija, galinti paveikti kelias skirtingas organų sistemas: odą ir gleivines, kvėpavimo takus, virškinimo bei širdies ir kraujagyslių sistemas.

Reakcija gali prasidėti **labai greitai – iš karto arba praėjus vos kelioms minutėms po kontakto su alergenu**. Sunkiais atvejais anafilaksija gali būti mirtina.

Paprasta alergija dažniausiai pasireiškia vietiniais ar lengvesniais simptomais, o **anafilaksija – greitai progresuojančia sistemine reakcija**, galinčia sutrikdyti kvėpavimą ir kraujotaką.

ANAFILAKSIJOS PRIEŽASTYS

Vaikams anafilaksiją dažniausiai sukelia **maisto alergenai:**

- karvės pienas;
- kiaušiniai;
- riešutai;
- kviečiai;
- soja;
- žuvis;
- jūros gėrybės.

Taip pat reakciją gali sukelti:

- vabzdžių, ypač bičių, įgėlimai;
- įvairūs vaistai;
- lateksas;
- fiziniai pratimai ir kiti retesni veiksniai.

Maždaug 20 % atvejų anafilaksijos priežastis lieka neaiški.

KAIP GREITAI VYSTOSI ANAFILAKSIJA?

Anafilaksija gali prasidėti per kelias minutes.

Simptomų atsiradimo greitis priklauso ir nuo to, kaip alergenas pateko į organizmą.

Kai alergenas patenka tiesiai į kraujotaką, pavyzdžiui, įgėlus vabzdžiui ar suleidus vaistų, gali labai greitai sutrikti kraujotaka ir sumažėti kraujospūdis.

Kai alergenas patenka su maistu, dažnai labiau išryškėja **kvėpavimo sistemos simptomai,** tokie kaip dusulys ar veido, lūpų ir gerklų patinimas.

ANAFILAKSIJOS POŽYMIAI

Oda ir gleivinės
• Paraudimas, niežulys, dilgėlinis bėrimas.
• Lūpų, liežuvio, liežuvėlio, ausų ar akių vokų tinimas..

Kvėpavimo sistema
• Dusulys, švokštimas, kosulys.
• Užkimęs balsas, sloga, nosies užburkimas.
• Liežuvio ar gerklų tinimas.

Širdies ir kraujagyslių sistema
• Kraujospūdžio sumažėjimas, sukeliantis galvos svaigimą.
• Greitas ar silpnas pulsas.
• Sąmonės netekimas (alpimas) arba sąmonės pakitimas.

Virškinimo sistema
• Ūmus pilvo skausmas, pykinimas, vėmimas, viduriavimas.

KĄ DARYTI ĮTARUS ANAFILAKSIJĄ?

Įtarus anafilaksiją, labai svarbu veikti **greitai ir nuosekliai.**

01 **Pirmiausia** įvertinama vaiko būklė pagal **ABC principą** – kvėpavimo takų praeinamumas, kvėpavimas ir kraujotaka.

02 **Nedelsiant suleisti epinefriną.**

03 Tada **skambinti 112**, net jeigu po epinefrino vaiko būklė pagerėjo.

04 Jeigu įmanoma, reikia **pašalinti alergeną** ir užtikrinti tinkamą vaiko kūno padėtį.

VAIKO KŪNO PADĖTIS ANAFILAKSIJOS METU

Jei vaikas sąmoningas ir **nesunku kvėpuoti** – paguldyti ant nugaros ir pakelti kojas.

Jei vaikui **sunku kvėpuoti** – gali būti lengviau sėdėti.

Jei vaikas **vemia arba yra labai mieguistas** – paguldyti ant šono.

Neleisti vaikui atsistoti, vaikščioti ar bėgti.

Staigus kūno padėties pakeitimas anafilaksijos metu gali dar labiau pabloginti kraujotaką.

Mėlynas apsauginis dangtelis

Indikatoriaus langelis
tirpalas turi būti skaidrus ir bespalvis.

Oranžinis adatos apsaugos antgalis

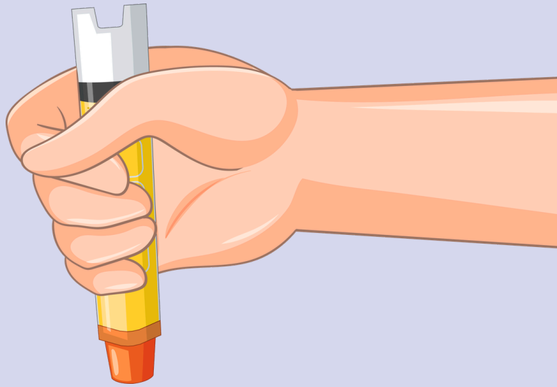

KAIP TAISYKLINGAI PANAUDOTI AUTOINJEKTORIŲ?

01 Tvirtai paimti autoinjektorių į ranką.

02 Nuimti apsauginį saugiklį.

03 Oranžinį galą nukreipti į **išorinę vidurinę šlaunies dalį.**

04 Prispausti prie šlaunies **90° kampu.**

05 Laikyti tiek laiko, kiek nurodyta konkretaus autoinjektoriaus instrukcijoje.

06 Patraukti autoinjektorių nuo šlaunies.

KAIP TAISYKLINGAI PANAUDOTI AUTOINJEKTORIŲ?

! SVARBU ŽINOTI

Kiekvienas epinefrino autoinjektorius naudojamas tik vieną kartą.

Epinefrino autoinjektorių galima naudoti per drabužius, jeigu jie netrukdo suleisti vaisto.

EPINEFRINO LAIKYMAS IR PRIEŽIŪRA

Epinefrino autoinjektorius turi būti:

- laikomas **originalioje apsauginėje dėžutėje;**
- saugomas nuo šviesos;
- laikomas kambario temperatūroje, ne aukštesnėje kaip 25 laipsniai celsijaus
- **nešaldomas ir neužšaldomas.**

Autoinjektorius turi būti vaikams nepasiekiamas, tačiau darbuotojams – **greitai ir lengvai pasiekiamas.**

Taip pat būtina reguliariai tikrinti **galiojimo laiką ir autoinjektoriaus būklę.**

EPINEFRINO APSKAITA

150 µg ir 300 µg autoinjektorių apskaita pildoma atskirai.

Žurnalas gali būti **elektroninis** arba **popierinis.**

Fiksuojama:

- įsigijimo informacija;
- galiojimo laikas;
- panaudojimas.

VAISTINIO PREPARATO EPINEFRINO APSKAITOS ŽURNALAS

Ugdymo įstaigos pavadinimas: _____

Epinefrino stiprumas: _____

Žurnalo pildymo laikotarpis_____

Atsakingas asmuo_____

Eil. Nr.	Data	Operacijos rūšis	Serija	Tinka vartoti iki	Įsigyta, vnt.	Panaudota, vnt.	Panaudojimo priežastis	Asmens, kuriam panaudota, vardas, pavardė	Išimta iš rinkinio, vnt.	Perdavimo šalinti data	Perduota, vnt.	Subjektas, kuriam perduota	Likutis	Pastabos

SVARBIAUSIA PRISIMINTI

Anafilaksija vystosi greitai, todėl svarbu veikti nedelsiant.

Atpažinti

↓

Suleisti epinefriną

↓

Skambinti 112

↓

Tinkama kūno padėtis

↓

Stebėti

VILNIUS SVEIKIAU

KLAUSIMAI?

